

فوائد الصلوات

على اكبر تلافى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا.» (احزاب / ۵۶)

حقیقت آن که خدای و فرشتگانش بر پیامبر صلوات می فرستند. ای کسانی که ایمان آورده اید ، بر او صلوات و سلام فرستید.

از سنت های اصیل و ارزشمند الهی ، صلوات بر پیامبر و آل اوست که خدای و فرشتگان نیز همواره متخلّق برآند و مسلمانان هر روز حداقل در نمازهای یومیه نه بار آن را بر زبان جاری می کنند.

صلوات ، گذشته از اینکه عبادت و امتثال امر خدا محسوب می گردد ، فواید و آثار فراوانی نیز دارد که در نصوص معتبر دینی به آنها اشاره شده است.

نوشته حاضر مجموعه ای از آن فواید و آثار ارزنده است که با استناد به روایتهای معتبر عرضه می شود. امید آن که این کار در پیشگاه نورانی رسول الله صلی الله علیه و آله و فرزند عزیزش ، امام عصر علیه السلام مقبول افتد و مورد استفاده خوانندگان گرامی واقع گردد.

علی اکبر تلافی

تهران ۲۴ بهمن ۱۳۸۵

.....آموزش خدا

رسول الله صَلَّى الله عليه و آله فرماید:

مَنْ صَلَّى عَلَى كُلِّ يَوْمٍ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ حُبًّا لِي وَ شَوْقًا إِلَيَّ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ ذُنُوبَهُ تِلْكَ اللَّيْلَةَ وَ ذَلِكَ الْيَوْمَ. (دعوات الراوندی / ۸۹)

هر که از روی محبت به من و شوق به سوی من ، در هر روز سه مرتبه و در هر شب سه مرتبه ، صلوات بر من فرستد ، بر خداوند عزوجل است که گناهان او را در آن شبانه روز بپارزد.

حضرت صادق علیه السلام فرماید:

مَنْ قَالَ: «يَا رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ» غَفَرَ اللَّهُ لَهُ الْبَتَّةَ. (جمال الاسبوع / ۱۵۹)
هر که بگوید: «يَا رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ» خدای او را البته ببخشد.

.....آموزش خواهی فرشتگان

رسول الله صَلَّى الله عليه و آله فرماید:

مَنْ صَلَّى عَلَى فِي كِتَابٍ ، لَمْ تَزَلِ الْمَلَائِكَةُ تَسْتَغْفِرُ لَهُ مَا دَامَ اسْمِي فِي ذَلِكَ الْكِتَابِ. (منية المريد / ۳۴۷)

هر که بر من در نوشته ای صلوات فرستد، پیوسته فرشتگان برای او طلب آمرزش کنند، تا زمانی که نام من در آن نوشته باقی باشد.

.....استجابت دعا

حضرت صادق علیه السلام فرماید:

لَا يَزَالُ الدُّعَاءُ مَحْجُوبًا حَتَّى يُصَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ. (الكافي ٢ / ٤٩١ و نیز بنگرید به همان

٢ / ٤٩٣)

پیوسته دعا محجوب باشد تا آن که بر محمد و آل محمد صلوات فرستاده شود.

حضرت صادق علیه السلام فرماید:

إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، فَإِنَّ الصَّلَاةَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَقْبُولَةٌ، وَلَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَقْبَلْ بَعْضَ الدُّعَاءِ وَيَرُدَّ بَعْضًا.

چون یکی از شما دعا کند، باید که ابتدا بر پیامبر صلی الله علیه و آله صلوات فرستد. زیرا صلوات بر پیامبر صلی الله علیه و آله پذیرفته است و نسرذ خدای را که برخی از دعا را بپذیرد و بعضی دیگر را رد کند.

حضرت صادق علیه السلام فرماید:

مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ حَاجَةٌ فَلْيَبْدَأْ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ ثُمَّ يَسْأَلُ حَاجَتَهُ ثُمَّ يَخْتِمُ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَكْرَمُ مَنْ أَنْ يَقْبَلَ الطَّرْفَيْنِ وَيَدَعَ الْوَسْطَ إِذَا كَانَتْ الصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ لَا تُحْجَبُ عَنْهُ. (الكافي ٢ / ٤٩٤ ، مكارم الاخلاق ٢ / ١٩)

هر که به سوی خدای عزوجل حاجتی دارد باید که ابتدا بر محمد و آل او صلوات فرستد آنگاه حاجتش را بخواهد و با صلوات بر محمد و آل محمد ختم کند. زیرا که خدای عزوجل کریم تر از

آن است که دو طرف دعا را بپذیرد و وسط را رها کند. چه، صلوات بر محمد و آل محمد از او محبوب نماند.

.....برآمدن حاجات

حضرت صادق علیه السلام فرماید:

مَنْ قَالَ فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ «رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ» قَضَى اللَّهُ لَهُ مِائَةَ حَاجَةٍ، ثَلَاثُونَ مِنْهَا لِلدُّنْيَا وَ سَبْعُونَ مِنْهَا لِلْآخِرَةِ. (ثواب الاعمال / ۱۹۰)

هر که در روز صد مرتبه گوید «رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ» خدای صد حاجت او را برآورد، سی حاجت در دنیا و هفتاد در آخرت.

حضرت صادق علیه السلام فرماید:

مَنْ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ وَ آلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ مَرَّةً وَاحِدَةً بِنِيَّةٍ وَ إِخْلَاصٍ مِنْ قَلْبِهِ، قَضَى اللَّهُ سُبْحَانَهُ لَهُ مِائَةَ حَاجَةٍ؛ مِنْهَا ثَلَاثُونَ لِلدُّنْيَا وَ سَبْعُونَ لِلْآخِرَةِ. (دعوت الراوندی / ۸۹)

هر که یک مرتبه از روی نیت و اخلاص قلبی بر پیامبر و آل او صلی الله علیه و آله صلوات فرستد، خداوند سبعمائة حاجت او روا سازد: سی حاجت در دنیا و هفتاد در آخرت.

.....پاکیزگی اعمال

رسول الله صلی الله علیه و آله فرماید:

صَلَّاتُكُمْ عَلَى إِجَابَةِ دُعَائِكُمْ، وَ زَكَاةُ لَأَعْمَالِكُمْ. (امالی الطوسی / ۲۱۵)

صلوات شما بر من، موجب استجابت دعای شما و پاکیزگی اعمالتان باشد.

..... تجدید میثاق با خدا

حضرت صادق علیه السلام فرماید:

مَنْ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَمَعْنَاهُ أَنِّي أَنَا عَلَى الْمِيثَاقِ وَالْوَفَاءِ الَّذِي قَبِلْتُ حِينَ قَوْلِهِ: «أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى». (معانی الاخبار / ۱۱۵ و ۱۱۶)

هر که بر پیامبر صلی الله علیه و آله صلوات فرستد، معنایش این است که من بر آن میثاق و وفا باقی هستم که پذیرفتم در زمانی که خداوند متعال فرمود: «آیا من پروردگار شما نیستم؟ گفتند چرا.»

..... تشریف به صلوات الهی

إِذَا ذَكَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَأَكْثَرُوا الصَّلَاةَ عَلَيْهِ فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ صَلَاةً وَاحِدَةً، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ أَلْفَ صَلَاةٍ فِي أَلْفِ صَفٍّ مِنَ الْمَلَائِكَةِ، وَلَمْ يَبْقَ شَيْءٌ مِمَّا خَلَقَهُ اللَّهُ إِلَّا صَلَّى عَلَى الْعَبْدِ لَصَلَاةٍ اللَّهُ عَلَيْهِ وَصَلَاةٍ مَلَائِكَتِهِ. فَمَنْ لَمْ يَرْغَبْ فِي هَذَا فَهُوَ جَاهِلٌ مَغْرُورٌ قَدْ بَرَى اللَّهُ مِنْهُ وَرَسُولُهُ وَاهْلُ بَيْتِهِ. (الكافي ۲ / ۴۹۲، ثواب الاعمال / ۱۸۵، جمال الاسبوع / ۱۵۶، مكارم الاخلاق ۲ / ۸۷، جامع الاخبار / ۱۵۸)

چون پیامبر صلی الله علیه و آله یاد شود، بسیار صلوات بر او فرستید. زیرا هر کس بر پیامبر صلی الله علیه و آله یک صلوات فرستد، خدای بر او هزار صلوات فرستد به همراه هزار صف از فرشتگان و هیچ آفریده خدا باقی نمی ماند مگر آنکه بر آن بنده صلوات می فرستند، برای آنکه خدا و فرشتگانش بر او صلوات فرستاده اند. پس هر که در این کار را رغبت نکند، جاهل مغرور است و خدا و رسول و اهل بیتش از او بیزارند.

حضرت صادق علیه السلام فرماید:

مَنْ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ عَشْرًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَمَلَائِكَتُهُ مِائَةَ مَرَّةٍ. وَمَنْ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ مِائَةَ مَرَّةٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَمَلَائِكَتُهُ أَلْفًا. أَمَا تَسْمَعُ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا»؟ (الكافي ٢ / ٤٩٣ و ٤٩٤)

هر که ده مرتبه بر محمد و آل محمد صلوات فرستد، خدای و فرشتگانش بر او صد مرتبه صلوات فرستند. و هر که بر محمد و آل محمد صد مرتبه صلوات فرستد، خدای و فرشتگانش هزار مرتبه بر او صلوات فرستند. مگر نشنیده ای قول خداوند عزوجل را که فرماید: «اوست کسی که خود و فرشتگانش بر شما صلوات می فرستند تا شما را از تاریکی ها به سوی روشنایی بیرون آورد و به مومنان هماره مهربان و رحیم است»؟

..... ثواب ذکر خدا

حضرت رضا علیه السلام فرماید:

الصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ تَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ التَّسْبِيحَ وَالتَّهْلِيلَ وَالتَّكْبِيرَ. (امالی الصدوق / ٦٨ ، العيون ١ / ٢٩٤ ، جامع الاخبار / ١٥٥)

صلوات بر محمد و آل او، معادل است در نزد خدای عزوجل با تسبیح و تهلیل و تکبیر.

حضرت صادق علیه السلام فرماید:

مَنْ ذَكَرَ اللَّهَ، كُتِبَتْ لَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ. وَمَنْ ذَكَرَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كُتِبَتْ لَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ. لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَرَنَ رَسُولَهُ بِنَفْسِهِ. (علل الشرایع ٢ / ٢٦٦)

هر که خدا را یاد کند، ده حسنه برایش نوشته شود و هر که رسول خدا را یاد کند، ده حسنه برای او نوشته شود. زیرا که خدای عزوجل رسولش را قرین خود گردانیده است.

مردی به حضرت صادق علیه السلام گفت: فدایت شوم مرا خبر ده از آنکه خدای تبارک و تعالی در وصف فرشتگان فرماید: «يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ» (انبیاء / ۲۰: شبانه روز تسبیح گویند بی آنکه سستی ورزند) و در جای دیگر فرماید: «إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا» (احزاب / ۵۶: به راستی خدا و فرشتگانش بر پیامبر صلوات می فرستند، ای کسانی که ایمان آورده اید، بر او صلوات و سلام فرستید) چگونه در تسبیح خدای سست نشوند و حال آنکه بر پیامبر صلی الله علیه و آله صلوات می فرستند؟ آن حضرت فرمود: چون خدای تبارک و تعالی محمد صلی الله علیه و آله را آفرید، فرشتگان را امر نمود که از ذکر من دوری جویند به آن مقدار که بر محمد صلوات می فرستید. بنابراین اگر کسی در نماز بگوید: «صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ» مثل آن است که بگوید: «سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ». (جمال الاسبوع / ۱۵۶)

..... خلاصی از حسرت و وبال

رسول الله صلی الله علیه و آله فرماید:

مَا مِنْ قَوْمٍ اجْتَمَعُوا فِي مَجْلِسٍ فَلَمْ يَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لَمْ يُصَلُّوا عَلَى نَبِيِّهِمْ إِلَّا كَانَ ذَلِكَ الْمَجْلِسُ حَسْرَةً وَ وَبَالًا عَلَيْهِمْ. (الكافي ۲ / ۴۹۷، مكارم الاخلاق ۲ / ۱۹)

هر گروهی در مجلسی گرد هم آیند ولی نام خدا را نبرند و بر پیامبرشان صلوات نفرستند، جز این نیست که آن مجلس مایه حسرت و زیان برای آنها باشد.

..... درک رحمت

امیرالمؤمنین علیه السلام فرماید:

بِالصَّلَاةِ تَنَالُونَ الرَّحْمَةَ فَكَثِّرُوا مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى نَبِيِّكُمْ وَآلِهِ «إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا». (امالی الصدوق / ۲۶۴ ، التوحید / ۷۳)

به صلوات، رحمت می یابید. پس بر پیامبران و آل او بسیار صلوات فرستید. که: «خدا و فرشتگانش صلوات می فرستند بر پیامبر. ای کسانی که ایمان آورده اید، بر او صلوات و سلام فرستید.»

..... رضایت خدا

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرماید:

صَلَّاتُكُمْ عَلَى مَجُوزَةٍ لِدُعَائِكُمْ وَ مَرْضَاةٌ لِرَبِّكُمْ وَ زَكَاةٌ لِّأَعْمَالِكُمْ. (جمال الاسبوع / ۱۵۹ ، جامع الاخبار / ۱۵۶)

صلوات شما بر من باعث استجاب دعايتان و رضایت پروردگارتان و پاکیزگی اعمال شماست.

..... زدودن نفاق

رسول الله صلی الله علیه و آله فرماید:

ارْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ بِالصَّلَاةِ عَلَى فَإِنَّهَا تَذْهَبُ بِالنِّفَاقِ. (الكافي ۲ / ۴۹۳ ، ثواب الاعمال / ۱۹۰ ، مکارم الاخلاق ۲ / ۸۸)

بلند گردانید صداهايتان را به صلوات بر من. زیرا که آن، نفاق را برطرف می سازد.

رسول الله صلى الله عليه وآله فرماید:

الصَّلَاةُ عَلَى وَاعِلَى أَهْلِ بَيْتِي تَذْهَبُ بِالنِّفَاقِ. (الكافي ٢ / ٤٩٢)

صلوات بر من و اهل بیت من، نفاق را از میان می برد.

..... سنگینی ترازوی حسنات

رسول الله صلى الله عليه وآله فرماید

أَنَا عِنْدَ الْمِيزَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ ثَقُلَتْ سَيِّئَاتُهُ عَلَى حَسَنَاتِهِ جِئْتُ بِالصَّلَاةِ عَلَى حَتَّى أَثْقَلَ بِهَا حَسَنَاتِهِ.

(ثواب الاعمال / ١٨٦ ، مكارم الاخلاق ٢ / ٨٧ ، جامع الاخبار / ١٥٨)

من در روز قیامت کنار ترازوی اعمال خواهم بود. هر که گناهانش سنگین تر از حسناتش باشد،

صلواتی را که بر من فرستاده، می آورم تا آنکه با آن حسناتش را سنگین تر کنم.

..... محو گناهان

امیرالمؤمنین علیه السلام فرماید:

الصَّلَاةُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَمْحَقُ لِلْخَطَايَا مِنَ الْمَاءِ لِلنَّارِ. (ثواب الاعمال / ١٨٥)

صلوات بر پیامبر صلى الله عليه وآله در محو گناهان شدیدتر باشد از آب نسبت به آتش.

حضرت رضا علیه السلام فرماید:

مَنْ لَمْ يَقْدِرْ عَلَى مَا يُكَفِّرُ بِهِ ذُنُوبَهُ، فَلْيُكْثِرْ مِنَ الصَّلَوَاتِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ. فَإِنَّهَا تَهْدِمُ الذُّنُوبَ هَدْمًا.

(امالی الصدوق / ٦٨ ، العيون ١ / ٢٩٤ ، تنبيه الخواطر / ٤٧٥)

هر که قادر بر ادای کفّاره گناهانش نباشد، باید بر محمّد و آل او بسیار صلوات فرستد. چرا که این کار گناهان را نابود و ریشه کن می سازد.

..... نزدیکی به پیامبر صلی الله علیه و آله

رسول الله صلی الله علیه و آله فرماید:

أَوَّلَى النَّاسِ بِى يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَكْثَرُهُمْ عَلَى صَلَاةٍ. (مکارم الاخلاق ۲ / ۸۸ ، جامع الاخبار / ۱۵۳ و ۱۵۴)

سزاوارترین مردم به من در روز قیامت، آن کس باشد که بر من بیشتر صلوات فرستد.

فهرست منابع

۱. قرآن کریم
۲. ابن طاووس، رضی الدین ابوالقاسم علی بن موسی (۶۶۴ ق). جمال الاسبوع، به کوشش جواد قیومی اصفهانی. آفاق- تهران. ۱۳۷۱ ق.
۳. راوندی، قطب الدین سعید بن هبه الله (۵۷۳ ق). الدعوات، به کوشش مدرسه الامام المهدی علیه السلام. قم.
۴. سبزواری، محمد بن محمد. جامع الاخبار، به کوشش علاء آل جعفر. موسسه آل البيت عليهم السلام- بیروت. ۱۴۱۳ ق.
۵. شهید ثانی، زین الدین بن علی عاملی (۹۶۵ ق). منیه المريد، به کوشش رضا مختاری. دفتر تبلیغات اسلامی - قم. ۱۴۰۹ ق.
- ۶-۱۱. صدوق، ابوجعفر محمد بن علی بن الحسین بن بابویه قمی (۳۸۱ ق).
 - الأمالی، ج پنجم. اعلی - بیروت. ۱۴۰۰ ق.
 - التوحید، به کوشش سید هاشم حسینی تهرانی. جامعه مدرسین - قم.
 - ثواب الاعمال، به کوشش علی اکبر غفاری. نشر صدوق و کتبی نجفی - تهران و قم.
 - علل الشرائع، با مقدمه سید محمد صادق بحر العلوم. دارالبلاغه - بیروت.
 - العیون، رضا مشهدی - قم. ۱۳۶۳ ش.
 - معانی الاخبار، به کوشش علی اکبر غفاری. جامعه مدرسین - قم.
۱۲. طبرسی، ابونصر حسن بن فضل (سده ۶ ق). مکارم الاخلاق، به کوشش علاء آل جعفر. جامعه مدرسین - قم.
۱۳. طوسی، محمد بن الحسن (۴۶۰ ق). الأمالی، به کوشش واحد تحقیقات اسلامی بنیاد بعثت. دارالثقافه - قم. ۱۴۱۴ ق.
۱۴. کلینی، محمد بن یعقوب (۳۲۸ / ۳۲۹ ق). الکافی، به کوشش علی اکبر غفاری. تهران. ۱۳۸۸ ق.
۱۵. ورام بن ابی قراس (۶۰۵ ق). تنبيه الخواطر (مجموعه ورام). دارالکتب الاسلامیه - تهران. ۱۳۶۸ ش.